

Begravnings- pastoral

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2	BARN	
INLEDNING	5	Barns närvaro	17
HELHETEN		Begravning av barn och foster	18
Församlingens teologiska grund	6	KYRKOGRÅRDEN	
Huvudman för begravningsverksamheten	6	Etik och värdighet på kyrkogården.....	18
Begravningsavgift	6	Störande ljud vid begravningsgudstjänst	
Begravningsombud.....	6	och gravsättning	18
Etiskt förhållningssätt	6	Etiskt förhållningssätt i samband med arbete	
Rätt till begravningsgudstjänst	7	på församlingens kyrkogårdar.....	18
Gravskick	8	Val av gravplats.....	19
Kyrkor, bårhus, kyrkogårdar och församlingshem	9	Förvaring av kistor och urnor.....	19
TILLGÄNGLIGHETEN		Inlämning av urna.....	20
Församlingens präster	10	Gravsättning av urna.....	20
Sjukkommunion och utfärdsbön	10	SAMVERKAN	
Församlingens expedition	10	Äldrevården.....	21
Anmälan av dödsfall	10	Andra församlingar	21
Tillgänglighet för alla.....	10	Mariavalls kloster.....	21
BEGRAVNINGSGUDSTJÄNSTEN		Personal utifrån i samband med begravning	22
Själaringning.....	13	Samtal med begravningsbyråerna	22
Tacksägelse	13	UTBILDNING	23
Bårtäcke	13	KOMMUNIKATIONSPLAN	23
Bisättning.....	13	MEDLING VID KONFLIKTER	23
Samtal inför begravning	13	UPPFÖLJNING	23
Val av psalmer och musik.....	14	FASTSTÄLLANDE	23
Agenda.....	14		
Gudstjänsten	14		
Avslutning vid jordbegravning och urnbegravning.....	15		
Avslutning vid kremationsbegravning.....	16		
Minnesstund	16		
Minnesgudstjänst.....	17		
Uppföljande samtal	17		

När döden drabbar oss, drabbas vi också av frågor, frågor som egentligen varje människa söker svar på. Vårt sätt att reagera påminner om varandra och samtidigt är sorgen personlig – varje människa bär sin sorg. I dessa situationer är det vår uppgift som anställda att möta människor med omsorg, kärlek, respekt och tålmod. Att lyssna på frågorna och den längtan människor bär, att ge hjälp och stöd till reflektion, till trostolkning och livstydning, att hjälpa människor att leva trots att vi lever i en oförklarlig värld. Den kristna teologiska grunden, som finns här nedan i denna begravningspastoral, vittnar om det här. Om tron på Gud och hoppet om ett evigt liv.

Denna pastoral är en viktig del i arbetet för att klargöra och att skapa en helhetssyn för all den personal som kommer i kontakt med sörjande i Brösarp-Tranås församling, att genom samverkan skapa en samsyn med andra församlingar och aktörer.

När en människa dör ska kyrkans personal finnas lättillgänglig, vårda de kontakter de har och arbetet ska präglas av hänsynsfullhet och omtänksamhet. Vår uppgift är att vara möjliggörare för de människor vi möter.

Helheten

FÖRSAMLINGENS TEOLOGISKA GRUND

Den pastoralteologiska grunden för Svenska kyrkans begravningsverksamhet beskrivs i inledningen till kapitel 24 i Kyrkoordningen.

”I begravningstjänsten tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den som dött åt Guds barmhärtighet. Kyrkan tror och bekänner att Jesus Kristus genom sin död har burit människors död och genom sin uppståndelse segrat över döden och öppnat vägen till det eviga livet. Vid begravningen kommer såväl sorgen och dödens allvar som hoppets och uppståndelsens ljus till uttryck. Den blir samtidigt en påminnelse för de närvarande att själva besinna sig inför livets frågor och dödens allvar.

Den dubbelhet av död och liv, mörker och ljus som finns i varje människas liv och i korsets evangelium sätter således sin prägel på begravningen, men sorgen och döden får en ny och annorlunda karaktär, när den bärs upp av uppståndelsens och den himmelska lovsångens ton.”

HUVUDMAN FÖR BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN

Som huvudman för begravningsverksamheten är Brösarp-Tranås församling ansvarig för verksamheten. Det är huvudmannens skyldighet att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för de som är folkbokförda inom huvudmannens förvaltningsområde. Detta gäller alla, oberoende av trostillhörighet.

Huvudmannen erbjuder särskilda gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund. Det kan vara inom det egna förvaltningsområdet eller ett närliggande förvaltningsområde. En särskild gravplats är en gravplats vars läge och utformning är motiverad utifrån livsåskådning, religion eller begravningsseder.

Församlingen har ett formellt avtal med Tomelillaabygdens församling när det gäller upplåtande av gravplatser för muslimska trosbekännare.

Vid frågor, angående särskilda gravplatser för övrigt, hänvisas dessa till församlingens expedition.

BEGRAVNINGSAVGIFT

Begravningsavgiften finansierar begravningsverksamheten. Begravningsavgift betalas av alla som är folkbokförda i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar inkomst, oavsett religion. Begravningsavgiften finansierar bland annat skötsel av allmänna ytor på begravningsplatserna, samt vård och bevarande av kulturhistoriska värden och däribland vissa särskilt värdefulla gravar, så kallade kulturgravar. Begravningsavgiften fastställs årligen av Kammarkollegiet.

BEGRAVNINGSOMBUD

Begravningsombudet utses av Länsstyrelsen och säkerställer att de personer som inte tillhör Svenska kyrkan får sina intressen tillgodosedda. Begravningsombudet granskar begravningsverksamheten och undersöker bland annat hur begravningar fungerar för den som inte tillhör Svenska kyrkan. Begravningsombudet har närvaranderätt och ska kallas till de kyrkorådssammanträden där begravningsfrågor som t.ex. begravningsverksamhetens budget tas upp. I detta sammanhang har begravningsombudet yttranderätt.

ETISKT FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Begravningspastoralen omfattar tiden från dödsbädden till uppföljning efter begravningstjänst och gravsättning.

Begravningspastoralen är en lokal överenskommelse om hur anställda och förtroendevalda i Brösarp-Tranås församling arbetar med begravningsfrågor, och den vill tydliggöra såväl helheten som de enskilda arbetsuppgifterna.

Kyrkoherden har det övergripande ansvaret för att begravningsverksamheten sköts i enlighet med begravningsslagen.

Begravningspastoralen är ett instrument för kyrkoherdens ledningsarbete och utgör riktlinjer som församlingens medarbetare följer. Den är också ett sätt för Brösarp-Tranås församling att kvalitetssäkra begravningsverksamheten.

Allt i vårt arbete ska ske med värdighet. Vår syn är att kroppen är Guds gåva som boning åt människan och ”den helige Andes tempel”. Den avlidne ska behandlas på ett värdigt och pietetsfullt sätt. De anställda i Brösarp-Tranås församling ska, i alla begravningsuppgifter visa den avlidne samma omsorg och ha samma etiska förhållningssätt som om de anhöriga var närvarande när arbetsuppgifterna utförs.

Församlingens medarbetare förväntas bemöta de sörjande med vänlighet och öppenhet, vara sakliga, visa respekt och empati och tänka på kollektivavtalets sekretess.

RÄTT TILL BEGRAVNINGSGUDSTJÄNST

Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt till begravningstjänst. Om särskilda skäl föreligger och dessa är förenliga med den avlidnes önskan om en kyrklig begravning, trots att personen inte är kyrkotillhörig, fattar Kyrkoherden beslut i frågan i enlighet med Kyrkoordningen 42 kap § 10. Begravningsgudstjänsten är då förenad med en kostnad som fastställs årligen. Avgiften är tänkt att täcka de kostnader som församlingen har för präst, musiker och kyrkorum.

GRAVSKICK

Kistgravplatsen är en gravplats för kistor eller urnor. Denna typ av gravplatser finns i olika storlekar. De upplåts med en gravrätt på 25 år. På gravplatsen kan en gravsten sättas upp och utsmyckning kan ske utifrån lokala riktlinjer.

Urngravplatsen är en mindre gravplats för urnor. Den upplåts med en gravrätt på 25 år. På gravplatsen kan en gravsten sättas upp och utsmyckning kan ske utifrån lokala riktlinjer.

Askgravplatsen är en gravplats för urnor. Gravplatsen upplåts med begränsad gravrätt. Varje askgravplats har sitt givna utseende, med sten och namnplakett.

Askgravlundarna är gemensamma gravområden för gravsättning av aska. På dessa platser finns en gemensam plats för namn och utsmyckning med blommor och ljus. Gravplatsen i askgravlundan upplåts utan gravrätt.

Minneslundarna är anonyma och gemensamma gravplatser utan gravrätt. Eftersom själva gravsättningsplatsen är anonym kan anhöriga inte vara med vid gravsättningen och namnet på den person som gravsätts där sätts inte upp. Vid minneslundarna finns gemensamma utsmyckningsplatser för ljus och snittblommor.

KYRKOR, BÅRHUS, BEGRAVNINGSPLATSER OCH FÖRSAMLINGSHEM

I Brösarp-Tranås församling har vi, från norr till söder, sju kyrkor och begravningsplatser, ett bårhus och två församlingshem;

Brösarps kyrka

Gamla begravningsplatsen (vid kyrkan) – här finns kistgravplatser och urngravplatser.

Nya begravningsplatsen (norr om kyrkan) – här finns kistgravplatser, urngravplatser, askgravlund och minneslund.

Andrarums kyrka

Andrarums begravningsplats – här finns kistgravplatser, urngravplatser och minneslund.

Eljaröds kyrka

I Eljaröd delas begravningsplatsen av en väg;

Gamla begravningsplatsen (vid kyrkan) – här finns kistgravplatser och urngravplatser.

Nya begravningsplatsen (öster om kyrkan) – här finns kistgravplatser, urngravplatser och askgravplats.

Fågeltofta kyrka

Fågeltofta begravningsplats – här finns kistgravplatser och urngravplatser.

Skåne-Tranås kyrka

Skåne-Tranås begravningsplats – här finns kistgravplatser och urngravplatser, askgravplats och minneslund.

Bårhuset – här kan två kistor förvaras i väntan på begravning och här förvaras urnorna i väntan på gravsättning.

Onslunda kyrka

Onslunda begravningsplats – här finns kistgravplatser, urngravplatser, askgravplats, askgravlund och minneslund.

Onslunda församlingshem – här erbjuds plats för borgerliga begravningar.

Spjutstorps kyrka

Spjutstorps begravningsplats – här finns kistgravplatser, urngravplatser och askgravplats.

Tillgängligheten

FÖRSAMLINGENS PRÄSTER

Församlingens präster finns tillgängliga via telefon och mail. Dessa uppgifter finns på församlingens hemsida www.svenskakyrkan.se/brosarp och på församlingens anslagstavlor. Uppgifterna finns också i församlingstidningen.

SJUKKOMMUNION OCH UTFÄRDSBÖN

Hos oss finns en beredskap för sjukkommunion - nattvard vid sjukbädden och utfärdsbön – en andakt vid dödsbädden, om det finns önskemål om detta. Att prästen kommer och är nära kan hjälpa en döende människa att känna trygghet och gemenskap. Prästens närvaro kan också hjälpa de anhöriga att komma närmare den döende och att känna tillit. Här finns även möjlighet för enskilt samtal, både för den sjuka eller döende människan och för de anhöriga.

FÖRSAMLINGENS EXPEDITION

Församlingens expedition ligger på Albovägen 27 i Brösarp.

Vill du skicka ett mail kan du göra det på brosarp-tranas.forsamling@svenskakyrkan.se

Hemsidan hittar du på www.svenskakyrkan.se/brosarp

Till expeditionen vänder du dig vid frågor angående begravning och gravplats. Här bokar du in tid för begravningsgudstjänst och gravsättning av urna. Expeditionen handhar även ärenden gällande val av ny gravplats och beställning av sten och plakett till gravplats. Här får man även svar på frågor om gravrätt och skötselavtal.

Jordbegravning och urnbegravning bokas också via expeditionen, som i sin tur bokar grävning av gravarna. Om församlingens personal skall bära kistan bokas även detta via församlingens expedition.

Det är viktigt att församlingen värnar om goda relationer till begravningsbyrån och till de som ringer.

ANMÄLAN AV DÖDSFALL

När en person avlider ska dödsfallet anmälas till expeditionen. Anmälan kan göras av de anhöriga eller av den begravningsbyrå man anlitar. Begravningen kan bokas in tidigast tio vardagar efter att anmälan är gjord. I samband med anmälan får de anhöriga, alternativt begravningsbyrån, besked om vilken präst, musiker och vaktmästare som kommer att tjänstgöra. När expeditionen bokar begravningen får även prästen, musikern och vaktmästaren besked om detta.

TILLGÄNGLIGHET FÖR ALLA

Våra gudstjänster är tillgängliga för alla! Att man som deltagare ska känna sig välkommen och trygg och inte bortkommen. Vi har hörslingor och högtalaranläggningar i alla kyrkor. I de kyrkor där det finns trappor finns det ramper för att underlätta för dem som har behov av detta. Ibland kan det finnas behov av tolk. Ta gärna kontakt med församlingens personal om det finns speciella behov, allt för att förutsättningarna ska bli så bra som möjligt och så att vi hinner förbereda.

Kyrkorna är öppna i samband med gudstjänster och kyrkliga handlingar, i övrigt enligt överenskommelse.

Begravningsgudstjänsten

I samband med att ett dödsfall anmäls till församlingsexpeditionen, kommer vi bland annat överens om dag för själaringning och tacksägelse.

SJÄLARINGNING

Ringningen erbjuds, efter överenskommelse, i den kyrka man önskar. En stund innan själaringningen öppnas kyrkan. Ett anslag med den avlidnes namn sätts upp på kyrkporten och ljusen på altaret och ljusen i ljusbäraren tänds. De närstående bereds möjlighet att närvara och har då även möjlighet att tända ljus och att sitta ner en stund i kyrkan. Själaringningen är klockan tio och kyrkklockorna ringer en kvart. Efter ringningen är kyrkan öppen ytterligare en stund.

I de fall en icke kyrkotillhörigs begravning godkänts av kyrkoherden att vara i kyrkan, erbjuds även själaringning.

TACKSÄGELSE

Tacksägelse skall alltid hållas i samband med söndagens huvudgudstjänst och detta meddelas de anhöriga. I samband med kyrkans förbön läses den avlidnes namn upp, ett ljus tänds och klockorna ringer. Om de anhöriga önskar tacksägelse i någon annan församling än där den avlidne tillhört, finns det även möjlighet till detta.

Också i de fall en icke kyrkotillhörig persons begravning godkänts att vara i kyrkan skall tacksägelse hållas.

I de fall de anhöriga har med sig blommor till själaringning eller tacksägelse, som läggs inne i kyrkorummet, läggs dessa ut i kyrkans minneslund efter själaringningen eller tacksägelsen.

BÅRTÄCKE

I de fall man så önskar tillhandahåller församlingen bårtäcke (se bilden här bredvid). Bårtäcket gör det möjligt att välja en enklare kista.

BISÄTTNING

Bisättning är ett enskilt avsked. Bisättningen kan ske i hemmet, om personen avlidit där, eller i kyrkorummet inför begravningen. I de fall det finns önskemål om bisättning följer präst gärna med för att träffa den avlidne och hans eller hennes anhöriga och kan, om så önskas, även hålla en kort andakt. Ett sådant avsked kan vara en viktig del i sorgearbetet.

SAMTAL INFÖR BEGRAVNING

När prästen fått besked om att ett dödsfall inträffat och fått den avlidnes och de anhörigas uppgifter tar han eller hon kontakt med de anhöriga för att komma överens om tid och plats för begravningssamtal. Samtalet kan antingen ske vid hembesök eller i någon av församlingens lokaler.

Genom begravningssamtalet får de anhöriga möjlighet att formulera sina tankar, känslor och frågor. De får också möjlighet att berätta om den döde och hans eller hennes liv.

Vid samtalet går ordningen för begravningsgudstjänsten igenom. När de anhöriga väljer musik och psalmer görs detta i samråd med präst och musiker. För att underlätta har musikerna satt ihop en lista med solosånger och musik som kan sjungas och spelas. Denna lista får de anhöriga del av vid begravningssamtalet. De anhörigas önskemål tas emot av prästen och lämnas sedan vidare till musikern. Det ska ske i god tid, så att det finns tid för förberedelse.

VAL AV PSALMER OCH MUSIK

Musiken har en tröstande och läkande förmåga. Musiken vill förmedla hopp, tröst och ljus. Musikens lugna och stabila puls kan bidra till ett lugn för människan. Musiken i begravningsgudstjänsten kan också bli en sista gåva och kärlekshandling till människan som lämnat jordelivet.

Att de anhöriga får välja musik och tänka kring psalmerna kan ge en upplevelse av att vara med att påverka en situation som kan upplevas som opåverkbar.

Psalmsång är både vila och gemensam bön och texten i psalmen kan sätta ord på det man känner och ge trygghet i en jobbig situation. Att få sjunga tillsammans, och höra andra sjunga, skapar känslan av samhörighet och hopp i begravningsgudstjänsten.

Som musiker upplever man att det är lättare att framföra ett musikstycke och även förstå hur det ska framföras om man känner till varför de anhöriga valt just detta. Det kan räcka med en liten tanke som gör att man förstår kontexten. Därför är det viktigt att prästen berättar för musikern om något sådant kommit fram under begravningsamtalet. Möjligheten är då också större att musiken blir på det sätt som den var tänkt när den önskades.

Vi värnar och satsar på ”levande musik” i Brösarp-Tranås församlings olika sammanhang. Med ”levande musik” menar vi musik som framförs av kantor och solist. Ibland finns det önskemål om en speciell inspelning eller en speciell artist som den avlidne tyckte om, i dessa fall gör vi undantag, men vi vill inte att inspelad musik ska ersätta ”levande musik”. Inspelad musik är ett tillägg i begravningsgudstjänsten. Församlingen ordnar i dessa fall denna musik för att följa de regler som gäller upphovsmannarätten.

Våra musiker spelar inledande och avslutande musik i gudstjänsten och en extra solosång eller ett extra instrumentalt stycke, dessutom kan kantorn ackompanjera eventuell solist. Detta medför inga extra kostnader för dödsboet. Samtidigt är det viktigt att se vad som är rimligt för musikern att genomföra. Musiken som spelas ska stå i samklang med Svenska kyrkans tro och lära.

Om de anhöriga har önskemål om extramusik, där kantorn ska vara delaktig, är det viktigt att kontakt knyts i god tid mellan denna person och kantorn.

När det finns önskemål om inspelad musik ordnar prästen och musikern med detta.

AGENDA

Om de anhöriga önskar agenda beställs denna på begravningsbyrån. Ett korrektur skickas från begravningsbyrån till de anhöriga, musikern och till prästen och ska godkännas av alla parter innan den går i tryck.

GUDSTJÄNSTEN

Begravningsgudstjänsten följer Svenska kyrkans ordning, så som den återges i kyrkohandboken, och vänder sig till alla som vill ta avsked, oavsett ålder. Att begravningen är en gudstjänst betyder att den är offentlig. Begravningen ingår i ett sammanhang som sträcker sig från dödsbädden till avskedet vid graven. Vår önskan är att begravningen ska kunna upplevas ljus och varm och till tröst för de människor som kommit.

Begravningsgudstjänsten är en av mötesplatserna där kyrkans personal möter flest människor. Vid begravningen vill vi hjälpa de sörjande att förstå att deras anhörige är död. Vi vill också gestalta kyrkans tro på Guds närhet, de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

Vid begravningsgudstjänsten är det viktigt att vaktmästare, begravningsbyrå, präst och musiker finns på plats i god tid. En halvtimme innan begravningsgudstjänsten börjar, samlas vaktmästare, begravningsbyrå, musiker och präst och går tillsammans igenom gudstjänsten. Denna genomgång avslutas med en stund i bön.

Delaktigheten är viktig och därför kan vi erbjuda de anhöriga möjligheten att vara med att ta emot kistan med den avlidne när han eller hon kommer till kyrkan. Det finns också möjlighet att hjälpa

till att bära in kistan och att ställa i ordning i kyrkorummet innan begravningen t.ex. placera ut blommorna, tända ljus etc.

Vid överlåtelsen inträder gravfriden. Därefter får kistan inte öppnas. Om de anhöriga önskar lägga ner någonting i kistan måste detta alltså göras innan begravningsgudstjänstens början, sedan finns det ingen möjlighet.

Begravningsgudstjänsten måste få ta tid. Även efter begravningen ska det finnas tid så att de anhöriga har möjlighet att stanna kvar en stund, om de så önskar.

Efter begravningens slut ansvarar vaktmästaren i samarbete med begravningsbyrån för att blommorna läggs utanför kyrkan, på gravplatsen eller vid minneslunden.

Om anhöriga vill ta tillvara band och kort ska man göra det i samband med begravningen, när blommorna lagts ut på kyrkogården. Blommorna ligger sedan kvar i ca sju dagar. Undantag görs dock om blommorna ser dåliga ut, då tas de bort innan eller om de är fina då låter man dem ligga kvar längre.

AVSLUTNING VID JORDBEGRAVNING OCH URNBEGRAVNING

Vid jordbegravning och urnbegravning avslutas begravningsgudstjänsten ute på kyrkogården.

Det finns möjlighet för de anhöriga att bära kistan eller urnan. Om de anhöriga inte önskar bära sköts detta av församlingens personal. Församlingen följer kistan eller urnan i procession ut till graven där kistan eller urnan sänks. Därefter har de som samlats möjlighet att ta avsked. Det finns också möjlighet att sjunga en psalm.

Vid jordbegravning samlas bärarna för genomgång en halvtimme innan gudstjänsten börjar. Tjänstgörande vaktmästare ansvarar för genomgången. I samband med genomgången går vaktmästaren och bärarna tillsammans ut till graven för att man ska veta hur var och en ska stå och gå och hur man ska agera i samband med att kistan bärs ut och sänks i graven.

Vid urnbegravning tillfrågas de anhöriga om någon av dem vill bära urnan, om ingen av de anhöriga önskar detta, gör vaktmästaren det. När urnan är sänkt fyller kyrkogårdsförvaltningens personal igen och ställer i ordning graven.

I de fall det finns önskemål, från de anhöriga att inte följa kistan till graven tas avskedet inne i kyrkan. Efter begravningsgudstjänstens slut bärs kistan då ut och gravsätts som en del av det ansvar huvudmannen har för begravningsverksamheten.

När kistan är sänkt i graven och de anhöriga har lämnat begravningsplatsen fylls graven varsamt igen med jord. En gravkulle läggs upp och jämnas sedan till när det har gått sex månader, man väntar så lång tid för att minska sättningarna på gravplatsen. När man jämnat till återställs gravplatsen till sitt ursprungliga skick.

AVSLUTNING VID KREMATIONSBEGRAVNING

Vid kremationsbegravning avslutas begravningsgudstjänsten i kyrkan och de närvarande tar avsked vid kistan i koret. Det finns även möjlighet vid kremationsbegravning att bära ut kistan till bilen.

MINNESSTUND

Minnesstunden är viktig. Vid gudstjänsten tar de närvarande avsked och överlämnar den avlidne i Guds händer. Vid minnesstunden får man samlas för att minnas den döde och ta nya steg in i en ny livssituation. Här har man möjlighet att spela musik som det inte fanns plats för i begravningsgudstjänsten. Här kan man hålla tal och prata om och minnas den avlidne och kanske läsa någon dikt som han eller hon tyckte om. I de fall prästen är med är han/hon de anhörigas gäst och kyrkans representant.

MINNESGUDSTJÄNSTER

Inför Allhelgonahelgen inbjuds de som mist en anhörig under det gångna året till minnesgudstjänst. Vid detta tillfälle läses de avlidnas namn upp och ljus tänds. Gudstjänsten ramas in av trösterik musik, text och bön som lyfter och stärker och som ger ljus och hopp. Inbjudan får de som mist en anhörig efter den 1 oktober föregående år till och med den 30 september innevarande år.

UPPFÖLJANDE SAMTAL

Då präst eller anhörig bedömer att behov finns skall anhöriga erbjudas uppföljande samtal efter begravningsgudstjänsten. Prästen kan vara en medvandrare i sorg och saknad, och under längre eller kortare tid vara ett stöd i deras försök att hitta rätt i en utsatt situation.

BARNS NÄRVARO

När någon dör har vi som människor behov av att göra det överkliga verkligt och det ofattbara, så långt det nu går, fattbart. Att komma till den som är död, vid en bisättning eller begravning, och att se med egna ögon hindrar fantasierna och förnekelsen av förlusten. Här kan känslorna få ett uttryck och här kan de närstående få utrymme att göra det de behöver.

Kyrkans riter skapar form och trygga ramar för de närstående, bringar ordning i kaos och bekräftar samtidigt att alla människor är lika inför döden. Ritualerna blir en bekräftelse på människans sociala och kulturella tillhörighet och att man ingår i ett större sammanhang både socialt och andligt. Ritualer bekräftar både den dödes värde och de levandes.

I allt detta har barnen en självklar plats. De har samma behov som de vuxna att vara med. Barnet behöver också vara med för att förstå. När barnen får vara med har man i den gemensamma upplevelsen också en viktig utgångspunkt för samtal. Barnen behöver få vara delaktiga i det praktiska arbetet och förberedelserna inför exempelvis begravning. De

behöver få veta vad en begravning är, vad vi gör och varför. Vad vi gör vid en jordbegravning och en kremation. Barn behöver få ställa sina frågor.

Hur kan vi som anställda skapa förutsättningar för detta?! Om vi står för öppenhet och ärlighet och att förmedla trygghet så räcker det långt.

En viktig förutsättning när barnet vill vara med är, att vi talar med de vuxna som finns i barnets närhet. Det är viktigt att berätta om vad som ska hända och förbereda barnet. Inför en bisättning eller en begravning kan barnet behöva veta hur det ser ut i kyrkan. Vid bisättning behöver vi förklara - hur den döde ser ut, ansiktets och händernas färg och eventuella skador. Att den döde är kall och stel och eventuellt luktar annorlunda.

Prästen finns som en resurs och finns där när barnet kommer till kyrkan. Möjligheten finns att komma lite tidigare för att bekanta sig med kyrkorummet. Prästen kan då också berätta om vad som ska hända. Man kan nämna att vuxna kan reagera med oro och gråt, men att detta inte är något farligt, utan ett uttryck för hur mycket de tyckte om den döde. Det är viktigt att försäkra barnet om att det är okej att reagera som man gör och att barnet gärna får pussa och krama sin döde närstående om det vill.

Det är viktigt att barnet känner sig tryggt och det är bra om barnet kan följa med någon närstående som de har förtroende för och som också kan ha speciell uppsikt över barnet, som kan trösta och lyssna. Barnet får aldrig känna någon press eller bli tvingad att delta.

Barnet får gärna ha med sig något speciellt föremål som det själv tillverkat; teckning, brev, dikt eller något annat som det vill att den avlidne ska ha. Barnet kan även hjälpa till att förbereda begravningsgudstjänsten med att t.ex. tända ljus. Det skapar också en trygghet i rummet och en känsla av delaktighet.

Man skall inte låta ett barns låga ålder vara argument för att barnet inte ska vara med. Att vara inkluderad i detta sammanhang kan ha ett stort värde när barnet blir äldre.

Vår utgångspunkt för detta arbete är de fyra grundläggande principerna i barnkonventionen:

- Förbud mot diskriminering – detta innebär att alla barn ska ha tillgång till rättigheterna
- Barnets bästa i främsta rummet – barnets bästa ska prioriteras.
- Barns rätt till liv och utveckling – detta innebär att se till barns utveckling så brett som möjligt: fysiskt, mentalt, andligt, moraliskt, psykologiskt och socialt.
- Rätten att komma till tals – här betonas barnets roll som aktiva deltagare.

BEGRAVNING AV BARN OCH FOSTER

När ett barn eller foster dör och församlingen får vetskap om detta, erbjuds möjligheten till en andakt eller begravningsgudstjänst. Andakten eller gudstjänsten ska utformas i nära samarbete med den drabbade familjen och med stor pastoral omsorg och lyhördhet.

Minnena är något man bär med sig hela livet. Forskning har visat att tillvarata minnet från sitt avlidna barn har stor betydelse för bearbetningen av familjens och föräldrarnas sorgeprocess.

När vi träffar föräldrarna och pratar med dem kan vi visa på de möjligheter som finns. Vi får se oss själva som möjliggörare. Svaren finns hos föräldrarna, de vet vad de vill, de vet vad de behöver! Föräldrarnas behov får styra.

Som kyrka får vi vara ett vikarierande hopp! Hoppet är det som gör att man vågar ta ett steg till. I denna process är riten viktig. Riten tar itu med det outhärdliga, gestaltar nuet och säger något om den tid som kommer. Vi erbjuder ett rum för sorgen.

Kyrkogården

ETIK OCH VÄRDIGHET PÅ BEGRAVNINGSPLATSERNA

Generella regler om ordning och etik på Brösarp-Tranås begravningsplatser finns i begravningslagens andra kapitel där det i 12 § anges:

"En begravningsplats skall hållas i ordnat och värdigt skick och den helgd som tillkommer de dödas vilorum skall alltid beaktas." Därtill anges i 13 § "En grav får öppnas bara genom innehavarens av begravningsplatsens försorg. Graven får inte öppnas på ett sådant sätt att stoft eller aska skadas." I det sextonde kapitlet i brottsbalken i 10 § fastslås: "Den som obehörigen flyttar, skadar eller skymfligen behandlar lik eller avlidens aska, öppnar grav eller eljest gör skada eller ofog på kista, urna, grav eller annat de dödas vilorum eller gravvård, döms för brott mot griftefrid till böter eller fängelse i högst två år."

STÖRANDE LJUD VID BEGRAVNINGSGUDSTJÄNST OCH GRAVSÄTTNING

Inget störande prat och inga störande arbeten får utföras och inga maskiner med högt motorljud får användas på Brösarp-Tranås församlings begravningsplatser vid bisättning, under begravningsgudstjänster eller vid gravsättningar.

ETISKT FÖRHÅLLNINGSSÄTT I SAMBAND MED ARBETE PÅ FÖRSAMLINGENS BEGRAVNINGSPLATSER

Stillhet ska råda på begravningsplatsen som är helgad mark. Den som besöker begravningsplatsen ska ha möjlighet att uppleva stillhet och ro. När vi arbetar i församlingen ska uppträdandet vara värdigt och respektfullt. På församlingens begravningsplatser blir detta extra tydligt.

Här ska man som anställd uppträda så som om varje grav vore en nära anförvants grav och utrustning ska användas på ett sådant sätt att det inte skadar gravanordningar eller de växter som växer på gravplatserna.

VAL AV GRAVPLATS

När de anhöriga vill välja ny gravplats vänder de sig till expeditionen. Expeditionens personal sköter i sin tur kontakten med ansvariga för begravningsverksamheten för att arrangera så att en anställd, vid tillfälle, möter upp de anhöriga för att visa de gravplatser som finns tillgängliga. De anhöriga ges sedan råd om att tänka över vilken gravplats de önskar välja. Den anställde och de anhöriga kommer tillsammans överens om när besked senast ska lämnas. När de anhöriga valt plats informerar vaktmästaren som funnits med församlingsexpeditionen detta. Gravplatsen registreras och, i de fall det är aktuellt, utfärdas gravbrev, som skickas till den som valts ut att vara gravrättsinnehavare. Ett gravbrev är en bekräftelse på vem som är gravrättsinnehavare, vilken begravningsplats det gäller, gravnummer, namnen på de som är gravsatta i graven och upplåtelseid.

FÖRVARING AV KISTOR OCH URNOR

I församlingens bårhus finns möjlighet att förvara två kistor. I detta låsta och larmade utrymme förvaras också urnor inför gravsättningen.

Urnorna lämnas oftast in på expeditionen i Brösarp, men det kan också förekomma att urnor lämnas över, av begravningsentreprenören, i samband med begravning. Urnan transporteras sedan till bårhuset i Skåne-Tranås för förvaring.

Bårhuset är låst och har inbrotts-, brand- och kyllarm som är kopplat till en larmcentral. När personalen vistas i bårhuset uppträder de på ett värdigt och pietetsfullt sätt, med respekt för att kistor och urnor förvaras i lokalen.

INLÄMNING AV URNA

Urnor kan lämnas på expeditionen i Brösarp under expeditionstid eller enligt överenskommelse. När en urna lämnats in registreras den av expeditionens personal, som sedan tar kontakt med ansvariga för begravningsverksamheten som hämtar urnan och kör den till bårhuset i Skåne-Tranås i väntan på gravsättning. Urnan transporteras i avsedd väska, tillsammans med de papper som följer urnan hela vägen från krematoriet till gravsättningen. När den avlidne är gravsatt skrivs detta in i församlingens register och rapporteras till Skattemyndigheten.

GRAVSÄTTNING AV URNA

När de anhöriga önskar gravsätta den avlidnes aska tar de kontakt med församlingsexpeditionen för att boka tid. Det åligger dödsboet att inom ett år kontakta expeditionen för tid till urnsättning.

Om de anhöriga önskar att prästen ska finnas med vid gravsättning, bokas detta via församlingsexpeditionen i samband med bokningen av gravsättningen.

När bokningen är gjord meddelar expeditionen den ansvarige prästen och vaktmästaren. Prästen tar kontakt med de anhöriga för att höra vilka önskemål de har. Vaktmästaren gräver graven dagen innan gravsättningen eller samma dag som gravsättningen ska ske.

Samma dag som den avlidne ska gravsättas transporteras urnan till begravningsplatsen alternativt till kyrkan. Urnan transporteras i en väska tillsammans med de papper som medföljer urnan.

De anhöriga erbjuds möjligheten att börja i kyrkorummet och att sedan gå ut till graven eller så möts man direkt vid graven.

Om man väljer att börja i kyrkan ställs den avlidnes aska på ett litet bord framme i kyrkan. Ljus tänds vid urnan, på altaret och i ljusbäraren. Det finns möjlighet för var och en som är med att tända ett ljus.

Om man valt att prästen ska vara med, hålls en andakt inne i kyrkan eller ute vid graven, utifrån de traditioner vi har och utifrån de anhörigas önskemål. Den eller de anhöriga som vill bära urnan får möjlighet att göra detta. De anhöriga väljer också vem som ska sänka urnan i graven. Om ingen av de närstående önskar, kan vaktmästaren både bära urnan och sänka den i graven. När de anhöriga tagit avsked, lyser prästen frid över den avlidne. I samband med urnsättningen ringer vi i kyrkklockorna.

De anhöriga kan också välja att ta hand om och utforma urnsättningen själva. Det kan vara med eller utan blommor. Kanske vill någon sjunga eller spela något? Kanske hade den avlidne en favoritdikt eller vers som någon kan läsa. Vaktmästaren finns alltid där och tar emot de anhöriga när de kommer. Vaktmästaren följer sedan med och finns med under hela urnsättningen, oavsett om präst finns med eller inte.

Efter urnsättningen fyller vaktmästaren igen och ställer i ordning graven.

Samverkan

ÄLDREVÅRDEN

Vi har en god samverkan med äldrevården på församlingens äldreboenden Brinkehem och Norrevång och med hemtjänsten. Här finns en utvecklad volontärverksamhet och genom denna är vi på plats regelbundet. En präst är ansvarig för att hålla samman detta arbete, för kontakten med personalen och är även tillgänglig för samtal, när det finns önskemål om detta. Utifrån detta arbete finns det också en beredskap hos församlingen när det finns önskemål att få kontakt med kyrkan, i samband med svår sjukdom och död.

ANDRA FÖRSAMLINGAR

Mellan olika församlingar finns en samverkan som innebär att man vid behov hjälps åt på bästa sätt. Övergripande frågor avhandlas när församlingarnas kyrkoherdar träffas.

Vid behov skrivs avtal som reglerar samarbetet. I Tomelillaabygdens församling finns ett gravkvarter anpassat för muslimska trosbekännare och här upplåts plats för gravsättning av muslimer som är folkbokförda inom Brösarp-Tranås församlings gränser.

MARIAVALLS KLOSTER

Mariavalls kloster är beläget inom Brösarp-Tranås gränser. För att klostret ska kunna klara det praktiska arbetet när någon på klostret avlider, finns det ett avtal med församlingen. Begravningsverksamheten bistår med gravgrävning och höljning – det vill säga att graven fylls igen – samt bärare i samband med begravningsgudstjänsten.

PERSONAL UTIFRÅN I SAMBAND MED BEGRAVNING

Om det finns önskemål från anhöriga om att anlita en egen präst eller musiker till begravning än de som tjänstgör i församlingen, så går det bra. För vidare information tag kontakt med kyrkoherden.

SAMTAL MED BEGRAVNINGSBYRÅERNA

Församlingen bjuder årligen in de begravningsbyråer som vi oftast samarbetar med till ett samråd. En samverkan är nödvändig och förebygger många missförstånd och misshälligheter.

Utbildning

I församlingen finns en plan för utbildning och kompetensutveckling av alla anställda som har olika kontakter i samband med begravning. Vi är en lärande organisation och har hög kompetens i begravningsfrågor. Intentionen finns att hela tiden säkra en hög kvalitet och säkerhet från allt från bemötande till grävning av gravar.

Kommunikationsplan

Begravningspastoralen trycks ut och delas ut och läggs ut på församlingens hemsida och uppdateras kontinuerligt.

Medling vid konflikter

När anhöriga är oense huruvida den avlidne ska kremeras eller jordbegravas eller var gravsättningen ska ske, ska medling enligt begravningslagen erbjudas de anhöriga.

Kyrkorådet i Brösarp-Tranås församling har delegerat medlingsuppdraget till kyrkoherden.

Kan inte enighet uppnås genom medling ska kyrkoherden med eget yttrande överlämna ärendet till Länsstyrelsen.

Om de anhöriga är oense om begravningstjänsten eller var gudstjänsten ska hållas är det en fråga som ryms inom kyrkoherdens pastorala ansvar.

Finns det konflikter bland de närmaste i begravningsfrågor ska den präst som har kontakt med sorgehuset underrätta kyrkoherden om konflikten och överlämna frågan om medling till kyrkoherden.

Så länge medling pågår kan gravsättning inte ske, samt om tvist kring kremation finns kan ingen kremation genomföras.

Uppföljning

Det är Kyrkorådets ansvar att begravningspastoralen utvärderas varje år. En större översyn görs i samband med arbetet med församlingsinstruktionen vart fjärde år. Positiva och negativa erfarenheter samlas in fortlöpande och dokumenteras.

Fastställande

Under hela processen med utarbetandet av begravningspastoralen har förtroendevalda och församlingens medarbetare haft möjlighet att lämna sina synpunkter.

Efter genomgång av begravningspastoralen med kyrkorådet fastställdes pastoralen den 30 mars 2023.

Svenska kyrkan
BRÖSARP-TRANÅS FÖRSAMLING

Albovägen 27
273 50 Brösarp
Tel: 0414-181 00

www.svenskakyrkan.se/brosarp
Telefon direkt: 0414-181 00
brosarp-tranas.forsamling@svenskakyrkan.se

